KARL MARXIN JA MARXILAISUUDEN VALAISEMISEKSI

Sosialidemokraatit korostavat sitä, että Marx oli demokraatti. Olihan hän, niin ne sanovat, vielä v. 1848 vallankumouksen aikana Kölnissä demokraattisen lehden toimittajana ja kuului demokraattiseen valiokuntaan. Niin — jos voisimme lisätä, että hän sen valiokunnan jäsenenä julisti kansan velvollisuudeksi ase kädessä estää hallitusta enää kantamasta veroja. Ja kun hän joutui siitä oikeuden eteen, selitti hän tehneensä sitä mikä oli välttämätön porvarillisen yhteiskunnan vapauttamiseksi keskiaikaisista jätteistä. Hän oli tehnyt sen, mikä oikeastaan olisi porvarien kirottu velvollisuus, mutta jota ne raukkamaisuudessaan eivät itse tee.

Ja juuri saman velvollisuuden tunnusti Marxin oppilas Lenin olleen Venäjän työväellä: viedä porvarillinen vallankumous loppuun mutta ei niin kuin suurporvaristo aikoo — sovitellen tsaarismin kanssa, vaan siten, että proletaaris-talonpoikaisella diktatuurilla ruhjotaan keskiajan jätteet. Siihen kehotti Lenin v. 1905 työväkeä kuitenkaan hetkiäkään unohtamatta, että niin pian kuin työväestö olisi tehnyt viimeisen palveluksen porvarillisille yhteiskunnalle: hävittänyt esteet sen kehityksen tieltä (pääasiassa vapauttamalla talonpojat), niin se alkaa taistelun oman valtansa puolesta.

Marx ei myöskään tätä koskaan unohtanut. Lukekaa vain Kommunistisen manifesti vilpittömällä mielellä niin siitä selviää, että se demokratia, jonka työväki saavuttaa ottaessaan vallan käsiinsä, on "jyrkän käskevää" (siis diktatuurista) vallan käyttöä, jolla m.m. pakkoluovutetaan tuotannonvälineet ja määrätään työpakko ja jolla muodostetaan teollisuusarmeijoita (kuten nyt juuri Venäjällä muodostetaan).

Mutta vielä selvemmin Marx ilmaisi käsityksensä demokratiasta ja diktatuurista siinä kirjeessä, jonka v. 1850 keskuskomitean puolesta kirjoitti Kommunistiliiton jäsenille Saksaan. Antaessaan neuvoja tovereilleen hän ensiksikin arvioi, mitä tulee tapahtumaan siinä vallankumouksessa, joka näyttää olevan edessä. (Se vallankumous jäikin silloin tulematta eräistä historiallisista syistä, jotka eivät kuulu tähän, mutta silti oli Marx oikeassa valmistautuessaan kaikin voimin vallankumoukseen, joka merkeistä päättäen oli tulossa.)

Kun tulee vallankumous, arvioi Marx, niin joutuvat ensin valtaan — pikkuporvarilliset demokraatit. Niiden tarkoituksena on saada suurpääoman puristus hieman helpottamaan. Ja ne saarnaavat sovintoa työväen kanssa. Mitä on tehtävä?—Herroille Brantingille, Scheidemannille, Kautskylle, Tannerille oli vastaus selvä: se sovinto on tehtävä! Vieläpä on niillä hyvä perustekin — "taantumusta vastaan." Marx sanoo päinvastoin, "yhteistä vastustajaa vastaan käytävää taistelua varten ei tarvitse erityisiä yhtymää." Työväki se kuitenkin päätaistelut suorittaa. Ja kun voitto on saatu, astuvat demokraatit valtaan ja kehottavat työväkeä menemään rauhassa kotiinsa ja välttämään "mellakoita".

Sitä ei työväki ehkä voi estää, sanoo Marx, mutta sen pitää heti paljastaa se. Se taas käy siten, että — vaaditaan ne täyttämään entiset lupauksensa, ja antamaan uusia. Ja siinä ne jäävät kiinni, kuten kävi Venäjällä 1917 ja Saksassa 1919. Mutta samalla on työväen asetettava aina rinnalle omat vaatimuksensa (eikä siis suinkaan niistä luopuen sulauduttava yhteisiin porvarien kanssa).

Tärkein Marxin neuvo on, että virallista hallitusta vastaan on asetettava omia työväen hallituksia. Tämä voi tapahtua kunnallishallituksen muodossa, sanoo Marx nähtävästi ajatellessaan Ranskan vallankumousta, jolloin kaupungin talo oli proletaaristen kumouksellisten toimintakeskus. Mutta arvellen ettei se ehkä kävisi, asettaa Marx vaihtoehdon, että se hallitus voi esiintyä työväen klubin tai komitean muodossa. Ja tämän työväen hallituksen ympärille on koottava kansajoukkojen voimaa.

Tuossa on suuri ajatus: se mikä Venäjän vallankumouksessa esiintyi neuvostoina! — Muistammehan kuinka menshevikit kehoittivat työväkeä neuvostojen kautta kannattamaan Väliaikaista hallitusta, mutta Lenin sanoi, että ne on tehtävä työväen asemapaikaksi porvarien (ja demokraattien) hallitusta vastaan. — Kumpi noudatti Marxin neuvoa?

Marx jatkaa neuvojaan: "Mutta voidakseen tarmokkaasti ja uhkaavsti nousta tätä puoluetta vastaan, jonka petturuus työväkeä vastaan alkaa sen ensipäivästä, täytyy työläisten olla asetetut ja järjestyneet." Ja nimenomaan on vastustettava vanhaa kansalais- ja (porvaris) suojakunnan uusimista. Jos sellainen perustetaan, on työväen järjestyttävä omaksi kaartiksi päällikköineen. "Aseita ja ampumavaroja älköön minkään tekosyyn nojalla luovutettako käsistä; jokainen aseistariisumisyritys on tarpeen tullen torjuttava väkivallalla".

Muistuu elävästi mieleen syksy 1917 Suomessa. Samoin ne ajat Venäjällä ja Suomessa, jolloin sovittelijasosialistit sanoivat: työväen on luovuttava aseista! Ja olihan Suomen eduskunnan useilla sosialidemokraateilla v. 1917—18 sellainen käsitys, että aseita saa olla vain eduskunnan kontrolleeraamalla joukolla. Me näemme, että tuo käsitys oli tuiki epämarxilainen.

Lopuksi Marx neuvoo työväkeä, että sen näin on valmistauduttava ottamaan valta käsiinsä ja julistamaan vallankumous "jatkuvaksi". Ja v. 1875 kirjottaessaan arvostelunsa Gothan ohjelmasta Marx selittää, ettei porvarillisen valtion luonnetta muuta se, että sen sanan tilalle pannaan "kansa". Olisi muuten hyvä, jos Suomen työväelle toimitettaisiin tämä arvostelu, josta käy selville, mitä Marx ajatteli "demokratiasta", sellaisesta tannerien-ketosten demokratiasta, jossa "kansa" (kapitaali) komentaa työväkeä, sitä vastaan asetti Marx vallankumouksen ja selitti että sen taloudellista uudestirakennusaikaa "vastaan politiikassakin seuraa ylimenokausi, jonka aikana, ei voi olla muuta valtiota kuin proletariaatin vallankumouksellinen diktatuuri". Niin että eikohän olisi paras, että Keto ja kump. lakkaisivat käyttämästä väärin Marxin nimeä. Ja työväelle on, m. m. Marxin avulla, osotettava, että "sosialidemokraatit" nykyisin vastaavat 1848:n "demokraatteja."

— I—i.

* *

Kansantaloustieteilijät eivät ole kaikki ja aina kieltäneet Marxilta tieteellisiä asioita. Eipä ole puuttunut ylistäviä lausuntojakaan heidän puoleltaan. Omituisena tosiasiana mainittakoon vain että sanat, tutkijat, jotka ovat niitä antaneet, useasti ovat ottaneet tehtäväkseen harvinaisen perinpohjaisella tavalla kumota omat kehuvat lausuntonsa.

Prof. George Adler, hyvin kunnioitettu kansantaloustieteilijä, huomauttaa, että "ne itsenäiset tulokset, joihin Marx on tullut, antavat hänelle sijan kaikkien aikojen etevimpien ajattelijoiden joukossa." Mutta lähempi marxilaisuuden tutkimus saattaa hänet siihen johtopäätökseen, että se "puolueettomasti katsoen ei ole muuta kuin jättiläismäinen epäsikiö."

Eugen von Böhm-Baverck, Marshallin ohella etevimpiä nykyisen kansantaloustieteen edustajia tunnustaa, että Marx oli "ensiluokkainen ajattelijavoima". Mutta hänen marxilaisuuden arvostelunsa tulvii sellaisia sanoja kuin "vaikeampia" tai "mitä ilmeisimpiä loogillisia ja metodisia virheitä", "loogillisia kummituksia", metodisia kuolemansyntejä", dialektisia silmänkääntäjäntemppuja"; Marx "ymmärtää taitavasti ja liukkaasti kuin ankerias liukua todistelunsa pulmallisista kohdista" ja hänen arvooppinsa on "dialektinen keskonen, jolla mielivaltaisuudessaan ei ole vertaistaan tieteemme historiassa". Sopisi kysyä, koska ennen tälläiset ominaisuudet ovat olleet "ensiluokkaisille ajattelijavoimille" ominaisia.

Useasti ovat kuitenkin moitteet annettu ilman ehtoja tai ennakkoylistelyä. Emile de Laveleye sanoo Marxin "Pääoma- teosta "taitavasti kudotuksi hairahduksien ja rikkiviisauksien hämähäkinverkoksi, jossa siellä täällä muutamia totuuksia piilee". Ja tohtori E. Lange, filosofian materialismin historian kirjoittaja sanoo kyläkauppiastyyliin: "Sille joka on tottunut ankaraan ajatustyöhön, tarjoaa Marxin "Pääoman" tutkiminen todellista piinaa. Ijankaikkisten todistelujen kertaamiset saattaisi vielä sietää kunhan vain lopuksi tästä kaikesta saisi esiin summan selviä ajatuksia. Muutamien kultajyvästen takia antaisi mielellään paljon hiekkaa virrata sormien välistä. Mutta tätäkään voidaan tuskin toivoa". Kaikista ankarin on Julius Wolf, Berliinin yliopiston professori, joka huudahtaa: "Marx on suunnaton sofismi kolmessa paksussa nidoksessa, mielipuolisin vääristely, minkä tieteellinen maailma koskaan on nähnyt."

Erinäiset merkit osoittavat jo syvempää ymmärrystä uusimpien kansantaloustieteilijäin keskuudessa Marx in suurta ja omintakeista tutkimustyötä kohtaan. Vaikka luokkatunne on tiedemiehilläkin yhtä voimakas kuin tavallisilla kuolevaisilla, ovat jotkut heistä kuitenkin siksi vapaat henkilökohtaisista taloudellisista siteistä, että voivat puolueettomammin arvostella tieteellisiä ilmiöitä, vaikkakin nämä ovat välittömässä yhteydessä luokkanäkökohtien kanssa.

Prof. Platter tunnustaa peittelemättömästi, että Marx on kapitalistisen yhteiskunnan viimeisin huomattava teoretikko "Smithin, Ricardon ja Rodbertuksen(!) jälkeen. Ja Paul Weisengriin, kunnioitettu porvari hänkin, myöntää, että marxilainen järjestelmä sellaisenaan "vaikuttaa jokaiseen, joka ymmärtää oikeudenmukaisessa arvostelussaan pysyä erillään pikkumaisista näkökohdista. Päättäväisyys problemin kokoonpanossa, sen tarkka arkitektoninen jaoittelu, tapa jolla kuvaileva ainehisto on kudottu abstraktisiin selvittelyihin ja vieläpä sikäli kuin ajattelemme ensimäistä nidettä sen yksityiskohtainen sommittelu — kaikki tämä on kansantaloustieteellisessä kirjallisuudessa aivan ainoa laatuaan." Myös Sombart on pakoitettu myöntämään, että Marxissa huomaamme "erityisesti ajatuskyvyn ylenmääräisen kehityksen. Hän kykeni harvinaisen terävästi huomaamaan asian sielutieellisen ja siis historiallisen yhtäjaksoisuuden, varsinkin silloin, kun sen perustuksena oli ihmisten vähemmän jalot taipumukset." ....

Tosiasia on, että Marx tällä hetkellä nauttii hyvinkin suurta kunnioitusta porvarillistenkin kansantaloustieteilijäin keskuudessa. Vaikka he häntä arvostelevatkin ja vaikkapa he välistä antavat arvostelulleen hyvinkin jyrkkiä muotoja, niin sittenkin he enemmän tai vähemmän peittelemättä tunnustavat hänet kansantaloustieteen merkkimieheksi. Ne problemit, jotka hän asetti ratkaistavksi ovat vielä tänäkin päivänä kaiken kansantaloudellisen keskustelun pohjana, vaikkakin tietysti mielipiteet hyvin vaihtelevat siitä, mikä niitten oikea ratkaisu on. Mutta tieteessä onkin aina tärkeimpää kysymysten oikea muodostaminen ja niitten keskinäisen suhteen määritteleminen kuin oikeitten vastausten keksiminen.

Smith ja Marx — siinä uuden ajan kansantaloustieteen suuret nimet ennen muita. Edellistä ovat porvarit kunnioittaneet tunnustuksellaan, jälkimäistä kiihhtyneellä arvostelullaan — kunnioittaen yhtäkaikki! — J. L.

Venäjän köyhäliston vallankumous

Katsaus tapahtuman välttämättömyyteen ja myöhempiin vaiheisiin.

Kolme vuotta on kulunut siitä kun työläisten, sotilaiden ja talonpoikain edustajain Neuvostojen Yleisvenäläisen kokus päätti ottaa vallan pois suurtilallisilta ja kapitalisteilta, jotka siihen saakka olivat saaneet isännöidä ilman kontrollia Venäjällä.

Tämän suuren merkkipäivän johdosta, jolloin Venäjän kansan monimiljoonainen tahto siirsi poliittisen vallan työtätekevän luokan käsiin on paikallaan luoda lyhyt katsaus tapahtuman välttämättömyyteen, alkuvaiheisiin ja myöhempään kehitykseen.

Olot Venäjällä ennen 1917 maaliskuun vallankumousta.

Keisari Nikolai II aikaan oli Venäjällä hallitsevana luokkana suurtilallisten luokka. Nämä herrat eivät pitäneet omaa taloutta. Maaorjien omistajilta, isältään ja esi-isiltään, olivat nämä perineet tavattoman suuria maatiloja ja pienviljelijäin kasvavaa maan puutetta hyväkseen käyttäen pitivät he parhaana luovuttaa maa-alueita pienviljelijöille, köyhille. Näin saivat he pakotettua pienviljelijät henkiorjamaiseen rippuvaisuuteen ja hirveisiin nälkäveroihin. Erityisenä syöpäläisluokkana ollessaan oli heillä täysin varmat kiinteät ja laistavat tulot. Ja tuloja alati lisäsi maattomien kasvava maankysyntä, koska tästä seurauksena suuromistajat häikälemättä kohottivat maanvuokria. Maan pyhän omistusoikeuden säilyttäminen olikin tämän riistäjäluokan pääpyrkimyksenä. Ja maaorjien omistajien lihasta ja verestä polveutuessaan ei se voinut olla muuta kuin rutivanhollista. Niinpä tämän luokan ihanteellisia valtakunnan tukia olivatkin ruoska, karkoitukset, vankilat ja hirsipuu. Heidän valtiollisena agitaattorinaan oli meillekin tunnettu hirttäjä Purishkevitsh, joka kohotti puhtaasti venäläiset, halpamaiset haukkumasanat arvokkaiksi lisiksi tavalliseen poliittiseen erikoiskieleensä. Tämän luokan järjestön ylimmät kerrokset nojautuivat n. s. "yhdistetyn aateliston kokouksiin", alimmat haalittiin yhteiskunnan likaisimman roskaväen joukosta, jota vili "Venäjän kansanliiton" varasluolissa, ilotyttöpaikoissa ja teeravintoloissa.

Nikolain valtaistuimen tukena oli "jalo aatelissääty", samalla kun teollisuusporvaristo oli ainoastaan osaksi vallasta osallisena. Vain yksi sen ryhmä — se nimittäin, jota valtion tarkemät tilaukset ja rahakeinottelut toivat hallitukseen mitä läheisemmin, joka teknillisestä takapajulla olosta huolimatta kukoisti edelleen, kun valtiokoneiston avulla rosvottiin yhdessä kansan yhteisiä hyvyyksiä. Teknillisesti edistynyt porvaristo, jonka aatteellisena edustuksena oli n.s. "vapaamielinen yhdistys", asettui Hänen majesteettinsa vastapuolueeksi. Nämä ruikuttelivat voimatonna "itsevaltiuden sortamisesta" ja "alotteen puutteesta" ja "vapauden puutteesta työmiehen kehittämiseksi teollisuuden palvelukseen."

Pikkuporvaristolla ja ennenkaikkea pienviljelijäväestöllä ei ollut kerrassaan mitään vaikutusvaltaa "valtion kulkuun, vaan joutuivat he vainottaviksi joka kerta, kun heidän julkinen mielipiteensä pyrki ilmoille. Maan puute ja yksinkertaisesti nälkä olivat heidän elämänsä pääsisältönä.

Palkkatyöväki oli Nikolain aikana erikoisesti sorrettuna luokkana, ei ainoastaan siten, että sen elintaso oli alhaisin, kurjista kurjin, mutta poliittisestikin. Työläisluokka oli jo aikoja sitten astunut poliittisten taistelujen areenalle. Se oli vallankumouksen uran-uurtajana, sen tähden sattuivat tasavallan pönkittäjäin kostontoimenpiteet kaikella painollaan ennen kaikkea palkkatyöväestöön.

Maatalouden tuotannon alalla kapitalistisen järjestelmän kehityksen seuraukset alkoivat vaikuttaa siten, että vanhanaikainen karkea tilanomistaja muuttuu "ajanmukaiseksi agronoomiksi". Maailman markkinoiden edellytysten muuttuessa syntyy viljan vientikauppa ja maatalous laajenee, kapitalistisen järjestelmän mukaan alkaa palkkatyöllä kiristäminen ja nylkeminen.

Teollisuuden alalla alkaa finanssipääoma siittää liittoja ja trusteja Pankki- ja teollisuusherrat punovat ympärilleen sarjan teollisuusaloja, luoden kiinteän yksinoikeutettujen monopolistien, yhtymien renkaan. Venäjän finanssipääoman risti-isä eli ulkomainen finanssipääoma, etupäässä ranskalainen ja saksalainen, osaksi englantilainen ja belgialainen. Finanssikapitalismin kera syntyi siihen asti tuntematon puolue, imperialistinen porvaristo, jonka poliittiseksi edustajaksi tuli "Kansanvapauden puolue" ja poliittiseksi johtajaksi meillekin tunnettu, kadettien johtaja professori Miljukow.

Vuoden 1911 keväästä alkaen uudistui teollisuuden oirehtivan nousun taustalla työväenluokan taloudellinen taistelu. Yhä kiivaammin leimahdellen saa tämä taistelu räikeävärisen valtiollisen luonteen. Vuosina 1913—14 nousee lakkolaisten lukumäärä "hurjan" vuoden 1905 lukumäärää vastaavaksi. Katusulut täyttävät jo Pietarin. Tuo tapahtuu juuri aikana, jolloin Ranskan tasavallan presidentti Poincare saapuu kunniatervehdykselle keisarin luo valmistellakseen uutta sotaa. Ja hänen tasavaltaisiin korviinsa kaikui Pietarin työläisten huuto: "Alas keisari!"

Puhkeaa maailmansota, joka estää vallankumouksen puhkeamasta, syksyllä 1914.

Venäjän kaikki riistäjät yhtyvät. Ryövärikopla muodostuu yhtenäiseksi ja eheäksi. Miljukow julistaa imperilistisen sotaohjelman, joka sisälsi Galitsian ja Ugrian, Posenin, Itä-Preussin erään osan, Konstantinopolin ja Dardanellien, Adrianopolin, Marmarameren rannikon, Turkin, Armenian j.n.e. valloittamisen.

"Sivistyneitten" maiden kruunattujen ja kullattujen valmistama joukkoteurastus antoi kaikkialla suunnattomasti voimaa militarismille. Sotilashirmuvalta kytki kaikkialla työläiset rautakahleisiin. Toisen Internationalen luhistuminen ja sovitteluhaluisen sosialidemokratian tekemä petos, heikensivät vallankumouksellista tahtoa.

Mutta sota kuitenkin kiirehti kapitalistisen järjestelmän luhistumista Venäjällä. Jos loisto ja kultakiilto oli ennenkin valunut ylhäisön elämästä, yltyi se sodan riehuessa. Sota toisaalta synnytti häikäilemättömän keinottelun, yhteiskunnan arvon säälimättömän rosvouksen, hillitön rikastumisen halu kasvoi porvariston ja sotilassäädyn keskuudessa. Yläluokan rosvot ja keinottelijat mässäsivät ja hurjastelivat hempukkainsa kanssa. Pietari ja Moskova olivat saalistajain ja riettauden pesiä. Hurjuus vietti irstailujuhliaan. Nikolain hovi ei tässä suhteessa antanut perään. Sekin oli kuin jokin porttola, jossa epäterve lemmenhulluus kietoutui yhteen uskonnollisen mielenvikaisuuden kanssa ja hurjastelevat juomingit vuorottelivat jumalanpalvelusten kanssa.

Toisaalta kasvoi elämän raskauden paino työläisluokan hartioille. Työläis- ja talonpoikaisluokan hirvittävä tuhoutuminen sotakentillä, nälkä, ja puutteet ahdistavat työläisluokkaa, poliisisielut ja sotilasmahti kiristivät painostusta, työväenjärjestöjen ahdistaminen ja heidän vapautensa rajoittaminen — ne kaikki kasvattivat tyytymättömyyttä — ne kiihoittivat työväenluokkaa nousemaan ja kukistamaan tämän hirvittävän rosvo- ja teurastusjärjestelmän.

Pienviljelijäin suuret joukot kärsivät yhtä paljon sodan aikana, joka ryösti siltä työvoimia, pakkoluovutti karjaa ja vahingoitti taloutta, antaen maatalouskaluston sijasta arvoaan menettänyttä — paperirahaa.

"Rauhaa, leipää, vapautta!" kajahteli työväen kortteleissa.

"Rauhaa, maata ja vapautta!" vastasi maaseutu kumeasti.

Mutta viimeinenkin valtaistuimen tuki liikahteli. Vallankumouksen tuuli kosketteli jo armeijaakin. Keisari ja hänen ministerinsä ja virkamiehensä olivat pettäneet armeijaa, sitä oli varastettu ja sitä oli "besorgattu" kaikilta taholta se huokaili rutivanhollisten kenraalien ja vastaleivottujen upseerinulkkien mielivallan alaisena. Armeijan muodosti pienviljelijäväestö ja työläiset. "Esivallan" pelko, "laillisuustunto" alkoi hävitä ja armeijan luokkakunta työntyi rohkeammin ja selvemmin esille.

Näin herätti tsaarivalta kohmeissaan olleet maatalous- ja työläsijoukot elämään. Syöstessään miljoonia sodan pyörteisiin ei keisarivalta voinut enää hallita voimia, jotka se oli manannut esille.

Maaliskuussa 1917, sinä kuukautena, johon liittyy niin paljon maailmanhistorian sankarillisia tapahtumia, iskettiin ryövärimäisen kaksoiskotkan molemmat päät poikki.

Maaliskuun vallankumous ja sitä seuraavat tapahtumat.

Helmikuun 23—24 p:nä alkoivat lakot ja mielenosoitukset Pietarissa. Kun poliisin kanssa oli suoritettu ensimäiset yhteenotot, menivät sotajoukot kansan puolelle. Ja pian liehuivat tyrannien palatsien päällä vallankumouksen punaiset liput. Kapinaan noussut kansa tukahdutti itsevaltiuden, jonka alastomuutta valtakunnan duuma oli peittänyt, ollut sen viikunalehtenä. Suunnattoman suuri sotakoneisto, jota kärsivän kansan parhaimpien edustajien lukemattomat veripilkut olivat ruostuttaneet, luhistui kansanvoiman painostaessa läjään.

Itsevaltiuden romahduksellinen nopea suistuminen tuli taisteleville luokille odottamatta.. Se ei hämmentänyt pelkästään lankeemukseen joutuneita, vaan myös sen aiheuttajia. Vallankumouksellinen aines oli oman menestyksensä hämmästyttämänä hetken pidättyväisenä.

Työväestö, joka oli rajattoman sankarillisena käynyt kaiken edellä, jonka oli täytynyt luoda järjestönsä salaisesti, astui kaikkine joukkoineen julkisuuteen. Se oli paraiden järjestynyttä ja kuriin tottunutta voimaa, mutta sillä ei ollut kuitenkaan joukkojärjestöjä.

Vielä vähemmän saattoi olla puhetta mitään pikkuporvariston järjestöstä, varsinkaan pienviljelysväestön.

Armeijaa joka nousi melkein yksimielisesti korkeimpia komentajiansa ja "jumaloituja" johtajiansa vastaan ja hävitti keisarillisen kurin ja järjestön, ei ollut myöskään kyennyt luomaan vielä mitään valankumouksellista järjestöä.

"Vapaamielis" imperialistinen porvaristo oli ainoa alusta alkaen järjestetty voima, joka sukeltautui ylös. Se oli tietenkin vähimmin vallankumouksen liikevoimaa. Mutta tämäkin puolue näki, että keisarivallan luhistuminen oli silminnähtävän selvä, ja sen vuoksi, epäröityään jonkun aikaa mennäkö puolustamaan Nikolain hallitusta tai ei, täytyi sen lopuksi valita ja tulla "kansan" puolelle.

Kansan valloittama valta luisui aluksi imperialistiselle porvaristolle sen vuoksi, että se oli paraiten järjestynyt ja että pikkuporvarillisen "sosialismin edustajat ryhtyivät heitä tukemaan, koska pelkäsivät vallan sieppaamista työväestön käsiin, huolimatta siitä, että he vielä äsken olivat leppymättömiä vallankumouksellisia.

Porvaristo muodosti ensin väliaikaisen demokraattisen ja sittemmin väliaikaisen hallituksen, joka muodostui aivan rutivanhoillisista ja kadeteista. "Sosialivallankumouksellinen" asianajaja Kerenski rikkoi puolueensa päätöksen ja raivasi tien valtaan ja meni porvarien kanssa väliaikaiseen hallitukseen. Tämän hallituksen ohellla muodostui kyllä työläisten ja sotilaitten neuvostoja, mutta ne nojautuivat aluksi pikkuporvarilliseen ja sovittelijasosialisti- aineksiin, minkä vuoksi sovittelutekniikalla porvariston kansa syntyi pohja ja yhteistyö joiksikin aikaa.

Vallankumouksen saavutusten anastuspyrkimykset.

Imperialistisen porvariston muodostaman sekä sittemmin muodostuneen Kerenskin oikeistososialidemokraattien hallitusten puuhailuissa yrittää anastaa ja kavaltaa vallankumouksen saavutukset porvaristolle, ei tila salli yksityiskohtaisemmin viipyä, niin mielenkiintoista kuin katsauksen luominen kolmen vuoden kuluttua niihin olisikin. Täytyy rajoittua lyhyesti vain mainitsemaan, että väliaikainen hallitus selvittyään ensin hämmästyksestään, ryhtyi pystyttämään monarkiaa, alistui liittolaisten pääomaomistajien nöyräksi orjaksi ja sen vuoksi ei taipunut lopettamaan sotaa. Kärsivän köyhälistön hyväksi se ei tehnyt mitään, vaan lykkäsi kaikki "tulevan" perustavan kansalliskokouksen niskaan. Kun sittemmin väliaikainen hallitus porvariston valtaa tavoittelevine tekoineen muuttui yhä julkeammaksi ja kävi yhä häikäilemättömämmäksi työväen vaatimuksien kavaltamisessa, kärjistyi ristiriita siinä määrin, että tämän rutivanhoillisen porvarillisen hallituksen oli erottava ja muodostettava kokoomushallitus, johon menivät oikeistososialidemokraatit. Näin syntyi Kerenskin hallitus, ylivallan ollessa edelleen raha-pääoman käsissä, jolla oli euroopalaiset kuristusmenetelmänsä.

Tämä kompromissi rahapääoman edustajien kanssa ei voinut olla sisällisesti kestävä. Ennenpitkää vallankumouksellisen köyhälistön ja pienviljelijäväestön täytyi huomata, että pääoman kahleita ei sekään revi alas, ei synny rauhaa, ei pakene nälkä. Pikkuporvaristoon nojautuvan sosialidemokratian taktiikka oli surkuteltavaa, ja sen petoksellisuus silminnähtävää. Oli vain paljon korulauseita: Vallankumous, (mutta ei "liian pitkälle"), — Taistelu vastavallankumousta vastaan (mutta "ei pelottaa porvaristoa") — Sosialismi, mutta "ehkä kahden sadan vuoden päästä") — Kansojen veljestyminen, (mutta niin, ettei loukata liittoutuneita pankkiireja)".

Kerenski touhusi tulisella kiirellä sodan jatkamisen puolesta. Hän aloitti kiihoitusmatkansa ja riehui kaikkialla, kävipä Helsingissäkin Tokoita pussailemassa. Kaikkialla piti hän tulisia voittopuheita. Yhdistynyt porvaristo katseli häntä ihastunein silmin ja naureskeli itsekseen. Kerenskin muotokuvista tuli isänmaallisia pyhimyskuvia. Ja oikeistososialidemokratit taipuivat Kerenskin persoonalliseen tahtoon ja antoivat hänelle kaikki valtuudet. "Demokraateina" luopuivat he demokratiasta, "sosialisteina" antautuivat he nappuloiksi porvariston shakkilaudalle, joita imperialistinen porvariston käsi työnteli sinne tänne.

Porvaristo jatkoi pitkin linjaa etenemismarssiaan, pyrkien sotilasdiktatuuriin. Esiin työntävät kenraalit Kornilovit ja Aleksinskit, jotka vaativat uhmaavasti kuolemanrangaistusta käyntiin. Oikeistososialidemokraatit peräänty ivät askel askeleelta. Kerenski alkoi hurjan taistelun sotilasjärjestöjä, armeijakomiteoja ja vallankumouksellista kirjallisuutta vastaan. Vallankumouksellista työväestöä ja sotilaita riisutaan aseista ja vangitaan, heidän kirjapainonsa rikotaan, lehtensä lakkautetaan. Sotamiesten kansalaisoikeudet varastetaan uudestaan. Kenraalien saappaat julkeasti polkevat juhlallisesti julistettua vapautta. Vähäksi ajaksi vaienneet Purishkevitshit alkoivat madella esille kaikilta tahoilta. Valtakunnan duuma, jonka neuvostot olivat julistaneet kuolleeksi, heräsi uudestaan elämään ja julisti puolestaan, että neuvostot ovat rikollisten ja konnien kokoontumispaikkoja. "Humaaninen" Kerenski antautui neuvotteluihin porvarien kanssa — hallituksen muodostamisesta, ja uusi ministeristö muodostettiinkin neuvostoista riippumattomana.

Tämä tosiasia siirsi valtiovallan, mikä siepattiin pois neuvostoilta, lopullisesti porvariston käsiin.

Kohti taloudellista luhistumistaan.

Mutta porvaristo, samoinkuin oikeistososialidemokraatitkaan, eivät huomanneet politikoidessaan luistaessaan taantumusta kohti ja soittaessaan imperialistista sotapasuunaa, että jokainen sotapäivä mahtavan tulvan tavoin vei taloudellista luhistumista kohti.

(Jatkoa viidennellä sivulla)

Joulu-ilta Vankilassa

Oli joulu aatto. N:n vankilassa soitettiin kelloa. Työt lopetettiin jo viideltä. Vartijain avainniput kalisivat, kun he kulkivat pitkin vankilan käytäviä. Koppien lukot vinkuivat surkeasti valittaen, kun vartijat aukoivat ovia. Vangeilta otettiin kopeista pois työkalut, joiden avulla he olivat työskennelleet, ja tarkastettiin tarkoin, että ne kaikki olivat työlaatikossa. Käytävän rautaportaissa kuului askeleita, kun yhteisistä työverstaista lasketut vangit kulkivat eri kerroksiin koppeihinsa, jonka jälkeen kuului ovien pauketta ja lukkojen narinaa, kun koppien ovet avattiin ja suljettiin.

Tunnin kuluttua soitettiin taas kelloa. Pitkässä vankilakäytävässä kaikuivat vartijain askeleet, kun he kulkivat kopin ovesta toiselle. Välillä kuului aina avainnipun kalinaa ja lukkojen vinkunaa, jonka jälkeen taas kuului askeleita. Vankeja laskettiin joulukirkkoon. Vartijat aukoivat koppien ovia ja ärjäsivät virallisesti "kirkkoon". Vangit kulkivat perättäin kahdenkymmenenviiden askeleen päässä toisistaan, suuret virsikirjat kainalossa, pitkää käytävää pitkin vankilan kirkkoon. Vartijat seisoivat pitkin käytäviä kymmenen askeleen päässä toisistaan vartioiden, etteivät vangit pääsisi puhelemaan toisilleen.

Kirkko oli kahden kerroksen korkuinen, alhaalta maalattu vaaleaksi ja katto sinineksi. Vastapäätä ovea oli alttari ja saarnatuoli sekä sen yläpuolella taulu, joka esitti "Kristuksen taivaaseen astumista". Vasemmalla puolen saarnatuolin vieressä oli koroke, josa oli urkuharmooni. Kummallakin puolen käytävää oli pitkät penkit, joihin vangit sijoitettiin istumaan, metrin päähän toisistaan. Juhlan kunniaksi oli alttarin oikealle puolelle pystytetty suuri joulukuusi, joka oli koristettu kiiltävillä koristeilla, pumpulilla ja kynttilöillä. Katossa roikkui nelihaarainen kruunu, jossa paloi neljä savuavaa öljylamppua. Saarnatuolin vasemmalle puolen oli pantu kaksi penkkiä päällekkäin, jolla korokkeella istui viisi vanginvartijaa. Vielä oli vartijoita kirkon sivuilla penkkien päässä pitämässä silmällä vankien pienintäkin liikettä. Vastapäätä saarnastuolia oli parveke, johon naisvangit olivat sijoitetut kahden naisvanginvartian silmälläpidon alaisina. Kummassakin päässä kirkkoa oli mustat taulut, joihin oli asetettu messingistä tehdyt numerot osottamaan veisattavien virsien numerot

Kun kaikki vangit, luvultaan vähän yli 500, oli saatu yksitellen kirkkoon laskettua ja ovet kirkkoon suljettua, alkoi kirkonmeno. Eräs nainen soitti urkuharmoniota ja alkoi veisaamaan virttä. Ainoastaan ani harva vangeista yhtyi siihen. Kun se oli veisattu melkein loppuun, saapui pappi saarnatuolille. Hän oli noin 60 vuotias mies. Kimeällä äänellään luki hän, sormi saarnakirjallaan, päivän tekstin: "Mitenkä Jumala rakasti meitä. — Ja Jumalan rakkaus on siinä, että hän lähetti poikansa meidän synteimme sovittamiseksi. — Jumala on ikäänkuin tyhjentänyt rakkautensa tähän yhteen kohtaan, synteimme sovittamiseksi. Sen lahjan olemme odottamatta Jumalalta saaneet! — Katso minä ilmoitan teille: teille on tänään syntynyt vapahtaja, Jeesus Kristus" j. n. e.

Vangit eivät tunteneet vapauttavaa vaikutusta, sillä he tiesivät, että he eivät pääse pois vankilasta vapauteen, ennenkuin heidän osakseen langennut tuomioaika oli loppuun kulunut. Jäykkinä ja hiljaa istuivat he penkeillään, katsellen joulukuusta, mutta ajatuksissaan liidellen kaukana omaistensa parissa.

Kun saarna oli päättynyt, niin laskettiin vartijan viittauksesta vangit taas pitkien väliaikojen kuluttua kirkosta. Kirkon käytävään oli asetettu pöytä, jolle oli levitetty kristillisten yhdistysten ja pakanalähetysten joululehtiä. Vankien kulkiessa pöydän ohi antoi pappi jokaiselle vangille pientä kokoa olevan kirjekuoren, jonka päälle oli painettu "Kirje Teille", sekä muutaman kristillisten yhdistysten joululehden, jonka jälkeen vangit sulettiin jokainen omaan koppiinsa. Kirje sisälsi pari kiiltokuvaa liimattuna paperille, jotka esittivät ruusuja ja kukkasia ja tiedon siitä, että Jumala on niin rakastanut maailmaa, että hän on antanut ainoan poikansa meidän synteimme tähden. Koppiin mennessään otti jokainen vanki ovensa takaa kylmettyneen riisiryynipuurokastrullin mukaansa.

Kun kaikki vangit oli teljetty koppeihinsa, kiiruhtivat vanginvartijat omaistensa luo viettämään joulua, toivottaen toisilleen: "herran haltuun". Kopeissaan kävelivät vangit rauhattomasti. Väkisinkin menivät ajatukset näissä kaksi askelta leveissä ja neljä askelta pitkissä kopeissa, joita valaisi käryävä läkkinen öljylamppu, omaisten, rakkaitten ja ystävien luokse, pois kauas vankilamuurien sisältä. Muistuivat mieleen vapaudessa vietetyt joulut ja jouluilot. Muistuivat mieleen samassa kurjuudessa olevat vankitoverit. Tämä tunne valtasi lopulta erään vangin niin kovin, että hän painoi päänsä kopin ovea vasten ja huusi niin että avara vankila kaikui: "Hauskaa Joulua!" Vastaukseksi kaikui toisesta kopista: "H—ti kun täällä on ikävä!"

Nyt syntyi äkkiä sanoin kuvaamatoin meteli. Toiset huusivat, toiset vihelsivät, jotkut jyskyttivät koppien rautaovea j.n.e. Oli aivan kuin liiaksi jännitetty jousi olisi lauennut tai aivankuin kiusatut eläimet olisivat päässeet hätähuutonsa. Kaikki tunsivat tällä hetkellä samaa jäytävää ikävää. Kaikki tahtoivat päästää ilmoille kärsimyksensä ja panna vastalauseensa nykyistä kurjaa yhteiskuntajärjestelmää vastaan, joka kiusaa ihmisiä pahemmin kuin elukoita. Kun jokainen oli saanut jonkun aikaa purkaa ulos tuskaansa, tuli haudan hiljaisuus taas vähitellen — "Ja maassa oli rauha ja ihmisillä hyvä tahto".

—n.

KAIKILLE TYÖVÄENLEHTIEN LUKIJOILLE!

Tarkastakaa lehtenne osotelappua, jolloin näette milloin tilaus loppuu. Nykyisen kalliin paperi- y. m. kustannuksien takia emme voi lähettää tilatuita lehtiä yhtään yli määräajan. Älköön kukaan vanha lehden tilaaja ajatelko että hänen lehteään lähetettäisiin yli määräajan, sillä olosuhteet ovat nyt kerta kaikkiaan sillä tavalla ettemme parhaalla tahdollakaan voi uudistamatta lähettää lehteä. Asiamiehet, ottakaa tämä asia huomioon ja uudistakaa tilaajien lehdet ajoissa jottei lehden lähetystä katkaista. — Levitysosasto.